

PPS-jaarrapportage 2018

Algemene gegevens	
PPS-nummer	AF-17013
Titel	Landbouw als vliegwiel voor de energie transitie
Thema	Robuuste Plantaardige productie
Uitvoerende kennisinstelling(en)	Wageningen University & Research & ECN-TNO
Projectleider onderzoek (naam + emailadres)	Andries Visser, andries.visser@wur.nl
Penvoerder (namens private partijen)	LTO Noord
Contactpersoon overheid	W. van Eck / Mark de Bode
Totale projectomvang (k€)	1200k€
Adres projectwebsite	www.ppsenergielandbouw.nl
Startdatum	01-04-2018
Einddatum	31-03-2022

Goedkeuring penvoerder/consortium

De jaarrapportage dient te worden besproken met de penvoerder/het consortium. De TKI's nemen graag kennis van eventuele opmerkingen over de jaarrapportage.

De penvoerder heeft namens het consortium de jaarrapportage	☒ goedgekeurd ☐ niet goedgekeurd
Eventuele opmerkingen over de jaarrapportage:	geén

Planning en voortgang (indien er wijzigingen zijn t.o.v. het projectplan svp toelichten)

Loopt de PPS volgens planning?	Iets verlate start doordat ondertekening consortium agreement meer tijd kostte. Verder op schema
Zijn er wijzigingen in het consortium/de projectpartners?	Netbeheerder Stedin is toegetreden als partner, zij nemen de helft van de cash bijdrage en de helft van de in-kind bijdrage van Alliander over. Dit heeft verder dus geen gevolgen voor de begroting. Voor het toetreden van Stedin als partner is een addendum toegevoegd aan het consortium agreement.
Is er sprake van vertraging en/of uitgestelde opleverdatum?	nee
Is er sprake van inhoudelijke knelpunten, geef een korte beschrijving	nee
Is er sprake van afwijkingen van het ingezette budget/de begroting?	nee

Korte omschrijving inhoud/doel PPS

Wat is er aan de hand en wat doet het project daaraan?
Wat gaat het project opleveren en wat is het effect hiervan?

Nederland heeft de ambitie om in 2050 100% hernieuwbare energie te gebruiken met zoveel mogelijk decentrale opwekking. Deze PPS richt zich op het opschalen van de productie aan hernieuwbare energie in de landbouw, het ontwikkelen van nieuwe verdienmodellen voor hernieuwbare energie in de landbouw en op de rol die de landbouw kan spelen bij het balanceren van het energienet en het voorkomen van piekbelastingen op het energienet.

Het project levert handvatten voor agrarische ondernemers om hernieuwbare energie productie en –opslag te integreren in de agrarische bedrijfsvoering en brengt verdienmodellen in beeld die hieraan gekoppeld zijn. Daarnaast biedt de PPS oplossingen om het energie net in plattelandsgebieden beter te benutten en richt de PPS zich op het minimaliseren van kosten die nodig zijn voor netverzwaring i.v.m. het terug leveren van hernieuwbare energie.

Resultaten 2018

Geef een korte beschrijving van de high-lights van 2018

Geef een korte beschrijving van de projectdeliverables 2018

Highlights

- In 2 pilot gebieden (Noordelijke Friese wouden en de Hoekse waard) zijn verkenning uitgevoerd naar de capaciteit van het energienet, is geïnventariseerd waar problemen zouden kunnen ontstaan bij terug levering aan het net door landbouwbedrijven, en zijn gesprekken gevoerd met landbouw organisaties en lokale en regionale overheden om te komen tot een mogelijke strategie waar op gebiedsniveau samengewerkt wordt aan oplossingen die grote investeringen in het energienet voorkomen. Deze verkenningen vormen de basis voor pilots die in 2019 gaan starten.
- Voor een representatief melkveebedrijf en een representatief akkerbouwbedrijf zijn voor een jaar op weekbasis het energieverbruik in beeld gebracht opgesplitst naar brandstof- en elektrisch verbruik. De machines en werkzaamheden die daaronder liggen zijn in beeld gebracht (type machines en werkzaamheden). Daarnaast zijn mogelijke nieuwe energie vragende processen die passen in de bedrijfsvoering in beeld gebracht. Bovenstaande gegevens worden gebruikt om nieuwe bedrijfsopzetten te ontwikkelen die bij piekproductie van hernieuwbare energie de opgewekte energie binnen het bedrijf gaan gebruiken om te voorkomen dat het net overbelast wordt. Daar worden nieuwe verdienmodellen aan gekoppeld. Zo kan de productie van hernieuwbare energie gemaximaliseerd worden zonder dat het energie net verzaagd hoeft te worden en wordt bespaard op grote maatschappelijke kosten.
- Voorbereidingen voor een ontwerp samen met diverse stakeholders van nieuwe bedrijfssystemen met hernieuwbare energie zijn getroffen. Doel zijn bedrijfssystemen die maximaal hernieuwbare energie produceren zonder het net te overbelasten. De vorige 2 punten leveren input voor deze ontwerpen.

Projectdeliverables:

- Factsheet Energiesysteem pilotgebieden Hoeksewaard en Noord Friese Wouden, spreadsheet ruwe indicatie mogelijke rol landbouw in productie, consumptie en opslag duurzame energie op gebiedsniveau
- Rapport energiegebruik modelbedrijven
- Tabel Nieuw op- en afschakelbaar vermogen van landbouwbedrijven Factsheet maximalisatie netbenutting
- Aanzet beleids en onderzoeksagenda vanuit innovatienetwerk
- Factsheet Mogelijke nieuwe rol van landbouw in het koppelen van consumptie en productie van duurzame energie

Aantal opgeleverde producten in 2018 (geef in een bijlage de titels en/of omschrijvingen van de producten of een link naar de producten op de projectwebsite of andere openbare websites)

Wetenschappelijke artikelen	Rapporten / factsheets	Artikelen in vakbladen	Inleidingen/workshops
	2 /4		5

Titels/omschrijvingen van belangrijkste producten in 2018 (max. 5) en hun doelgroepen

1. Energieverbruik op een melkveehouderij- en akkerbouw modelbedrijf. *Doelgroepen:* netbeheerders, LTO, agrariërs, onderzoekers, beleidsmedewerkers

2. Energiesysteem pilotgebieden Noordelijke Friese Wouden en de Hoekse waard. *Doelgroepen:* LTO, agrarische collectieven in het gebied, netbeheerders, lokale stakeholders.
3. Nieuw op- en afschakelbaar vermogen van landbouwbedrijven: nieuwe toepassingen van flexibele benutting van hernieuwbare energie in het boerenbedrijf. *Doelgroepen:* agrariërs, LTO, netbeheerders
4. Mogelijke nieuwe rol van de landbouw in het koppelen van productie en consumptie van duurzame energie. *Doelgroepen:* Netbeheerders, LTO, collectieven in het gebied, agrariërs, , energiemaatschappijen, consumentenverbanden, gemeenten
5. Naar een onderzoeks- en beleidsagenda voor het inpassen van hernieuwbare energie in de landbouwbedrijfsvoering. *Doelgroepen:* agrariërs, overheden, netbeheerders, onderzoek,

Bijlage: Titels/omschrijvingen van alle producten in 2018 of een link naar deze producten op de projectwebsite of andere publieke websites

www.ppsenergielandbouw.nl/producten/